

2021-09-16
Ku2021/01993

Kulturdepartementet

Myndigheten för press, radio och tv
Kabyssgatan 4D
120 30 Stockholm

Uppdrag till Myndigheten för press, radio och tv om villkoren för kommersiell radio på längre sikt

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Myndigheten för press, radio och tv att göra en kartläggning och analys av digitalradioutvecklingen i Europa sedan 2016 och av marknaden för digitalradio i Sverige.

Myndigheten ska vidare, med utgångspunkt i de förslag myndigheten lämnat i rapporten *Synkronisering av tillståndperioderna för analog och digital kommersiell radio* (Ku2021/00325), analysera behovet av ytterligare förändringar i regelverket för tillståndsgivning för analog och digital kommersiell radio i syfte att skapa goda förutsättningar för en långsiktigt hållbar kommersiell radioverksamhet, med ett stort utbud för olika intressen och smakinriktningar. Om myndigheten kommer fram till att det finns behov av ändrad lagstiftning ska författningsförslag lämnas.

Uppdraget ska utföras i dialog med de kommersiella radioföretagen i Sverige, Post- och telestyrelsen och andra relevanta myndigheter samt andra relevanta aktörer.

De förslag som myndigheten lämnar ska åtföljas av en uppskattning av de ekonomiska konsekvenserna för staten och en redogörelse av konsekvenserna för lyssnare och aktörer på den svenska mediemarknaden. Uppdraget ska genomföras inom ramen för myndighetens förvaltningsanslag.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Kulturdepartementet) senast den 21 december 2022.

Skälen för regeringens beslut

Regeringen meddelade år 2015 att den inte avsåg att gå vidare med förslaget från Digitalradiosamordningen (SOU 2014:77) om en släckning av FM-nätet och en övergång till digitala radiosändningar. Samtidigt uppgav regeringen att den avsåg att följa utvecklingen av digitalradio i omvärlden.

De senaste årens utveckling på området, inte minst utbyggnaden av digitalradiosändningarna i Europa och beslut om tekniska standarder för bilradiomottagare på EU-nivå, motiverar att det nu görs en sammanhållen kartläggning och analys av digitalradioutvecklingen i Europa och av marknaden för digitalradio i Sverige.

Den kommersiella radion är en viktig del av det svenska medielandskapet och det är avgörande för en levande mediemångfald att det finns privatägda medier vid sidan av public service. Det senaste decenniets medieutveckling, som präglats av digitalisering och ökad globalisering, har påverkat förutsättningarna för den kommersiella radion vars finansieringsmodell bygger helt och hållet på annonsintäkter. Annonsmarknadens negativa utveckling under covid-19-pandemin har också påverkat radiobranschen. Urvalsmetoderna vid tillståndsgivning behöver utvärderas utifrån dessa förhållanden. Att radioföretagen kan verka under villkor som är förutsebara och ger möjlighet att bedriva en livskraftig verksamhet är en förutsättning för en långsiktigt hållbar kommersiell radioverksamhet som matchar lyssnarnas behov och förväntningar.

Bakgrund

Myndigheten för press, radio och tv (MPRT) ger tillstånd att sända kommersiell radio i enlighet med bestämmelserna i 13 kap. radio- och tv-lagen. Kommersiell radio sänds antingen med analog teknik (FM-radio), som är den centrala distributionsformen, eller digitalt (DAB+). Reglerna för tillståndsgivningen skiljer sig mellan analoga och digitala sändningar. Detta gäller särskilt i fråga om fördelningen av tillstånd där ett tillstånd att sända analog kommersiell radio ska ges till den av de sökande som är villig att betala högst sändningsavgift. Vid fördelningen av digitala tillstånd beaktas i stället att sändningsutrymmet ska kunna tas i anspråk av olika programtjänster så att sändningarna kan tillgodose olika intressen och smakinriktningar samt av flera av varandra oberoende programföretag.

Ett tillstånd att sända kommersiell radio gäller i åtta år. Nuvarande tillstånd att bedriva analoga nationella sändningar gäller under perioden 1 augusti 2018 – 31 juli 2026. De digitala tillstånden gäller under perioden 2 oktober 2014 – 30 september 2022.

Den svenska marknaden för både analog och digital kommersiell radio, domineras såväl nationellt som regionalt av tre aktörer, Nent Group, Bauer Media och NRJ. För rätten att sända i det analoga marknätet under tillståndsperioden har tillståndshavarna betalat avgifter om sammanlagt 1,3 miljarder kronor. De digitala tillstånden innehåller villkor om etappvis utbyggnad av sändningarnas geografiska täckning. Tillståndshavarna har dock vid flera tillfällen begärt och beviljats anstånd med utbyggnaden. Ordinarie digitala sändningar inleddes sommaren 2019 och sker för närvarande i storstadsregionerna.

I dag överlappar tillståndsperioderna för analog och digital radio varandra så att utlysningar sker vid olika tidpunkter. MPRT har på uppdrag av regeringen analyserat behovet av att synkronisera tillståndsperioderna för analog och digital kommersiell radio. I rapporten *Synkronisering av tillståndsperioderna för analog och digital kommersiell radio* (Ku2021/00325) bedömer myndigheten att det finns ett behov av en sådan synkronisering och föreslår att det sker genom att de nuvarande tillstånden att sända digital kommersiell radio förlängs till och med den 31 juli 2026. Rapporten har remitterats och bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Hösten 2015 tog regeringen ställning till ett förslag från Digitalradiosamordningen (SOU 2014:77) rörande övergång från analoga till digitala sändningar genom släckning av FM-sändningarna 2022 eller senast 2024. Regeringen konstaterade utifrån remissutfallet att det då fanns flera invändningar och olösta frågor och fann inte skäl att gå vidare med en så avgörande och genomgripande förändring som en släckning av FM-sändningarna och övergång till digital marksänd radio skulle innebära. Regeringen konstaterade samtidigt att det mot bakgrund av bl.a. den internationella utvecklingen inte kunde uteslutas att frågan om en digitalisering av marksänd radio kunde komma att aktualiseras på nytt i framtiden. Regeringen uttalade därför avsikten att fortsätta följa utvecklingen i omvärlden, bl.a. i Norge. (prop. 2015/16:1, utgiftsområde 17, s. 40)

Många länder i Europa har nu gjort satsningar på digitalradio. Sedan den

21 december 2020 gäller också att bilradiomottagare i nya bilar ska kunna ta emot digitala markbundna sändningar (artikel 113 Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 om inrättande av en kodex för elektronisk kommunikation).

Bauer Media, NENT och NRJ har i en gemensam skrivelse till Kulturdepartementet den 11 mars 2021 (Ku2021/00815) begärt att regeringen ska tillsätta en utredning om de långsiktiga villkoren för den kommersiella radion och om hur tillstånden för digital radio och FM-radio ska förhålla sig till varandra under 2020-talet. Radiobolagen pekar på att drift av radioverksamhet är en komplex verksamhet med långa ledtider och stora investeringskostnader i teknik, infrastruktur, marknadsföring och redaktionellt innehåll. Samtidigt konstateras i begäran att bolagens avvägningar mellan investeringar i FM-radio respektive digital radio i stor utsträckning beror på de villkor som staten ställer för t.ex. tillståndsgivning. Radiobolagen framhåller att en genomgripande förändring som ger möjlighet att väva samman de analoga och digitala tillstånden krävs för att långsiktigt säkra den kommersiella radions fortlevnad i Sverige.

På regeringens vägnar

Per Bolund

Lottie-Ann Lindström

Kopia till

Statsrådsberedningen
Justitiedepartementet/L6
Försvarsdepartementet/MFI
Finansdepartementet/BA
Näringsdepartementet/MK
Infrastrukturdepartementet/D
Post- och telestyrelsen
Riksrevisionen
Bauer Media AB
DB Media AB
Nent Group
Norrköpings Radio & Co AB
NRJ Sweden AB
Nya Radio City AB
Radio Nova AB
Skärgårdsradion AB
Svenska medietjänster AB
Sveriges Radio AB